GRADE YA PILI- WORKBOOK ANSWERS

1. SHULENI

A. KUSIKILIZA NA KUZUNGUMZA

I. Maamkuzi

1.
(a)Habari yako- nzuri/njema
(b) Hujambo- sijambo

2.

Salamu	Jibu
(a)Mmeshindaje?	Vyema
(b) Shikamoo?	Marahaba
(c)Habari yako?	Nzuri
(d) Hujambo?	Sijambo
(e)Umeamkaje?	Salama

3.
(a)Habari ya mchana? / umeshindaje?
(b) Habari ya asubuhi? / umeamkaje?
(c)Shikamoo
(d) Umeshindaje? / habari ya kushinda? / habari ya jioni?

4.
(a)Habari ya asubuhi?
(b) Habari ya mchana?
(c)Habari ya jioni?

5. Maamkuzi: Shikamoo? hujambo? Umeshindaje? Habari?
Majibu:Vyema, sijambo, nzuri, vyema

II. Maagano

1.

(a) Kwaheri.

(b) Usiku mwema mwanangu.

2. Maagano na jibu lake.

Maagano	Jibu
Kwaheri	Kwaheri ya kuonana
Siku njema	Nawe pia
Shinda salama	Shinda salama pia
Safiri salama	Baki salama
Usiku mwema	Usiku mwema pia

3.

(a) Kwaheri mwanangu.

(b) Kwaheri ya kuonana.

(c) Kwaheri.

(d) Usiku mwema.

(e) Kwaheri.

4.

Maagano	Majibu yake
Kwaheri .	Kwaheri ya kuonana.
Shinda salama.	Nawe pia.
Usiku mwema.	Usiku mwema pia.
Safiri salama.	Baki salama.
Siku njema.	Siku njema pia.

5.

Maagano na majibu yake

Maagano	Majibu yake
Kwaheri.	Kwaheri ya kuonana.
Mchana mwema.	Nawe pia.
Ndoto njema	Ya mafanikio.
Safiri salama.	Baki salama.

B. KUSOMA

Kusoma kwa Ufahamu

1. Majina

(a)

(i) Penseli

(ii) Bendera

(iii) Begi/ mkoba

(iv) Rula

(v) Mpira

(vi) Daftari

(vii) Dawati

(viii) Ubao

(ix) Sare

(b) Kusoma majina uliyoandika kwa usahihi.

2.

(a) Choo

(b) Maktaba

(c) Basi

(d) Rejesta

(e) Kifutio
(f) Ofisi
(g) Dawati
(h) Kalamu

3.

(a) Penseli, rula na kichongeo.
(b) Mfano wa vitu ambavyo hupatikana shule ni kama vile: madarasa, uwanja , meza na viti.
(c)
(i) Darasani
(ii) Ubaoni
(iii) Penseli
(iv) Kucheza
(v) Uwanjani
(d) Nikiamka asubuhi ninaoga na kuvaa sare ya shule. Baada ya kula kiamshakinywa, ninachukua begi langu na kwenda kusubiri basi la shule. Basi likifika, tanaondoka. Tunafika shuleni saa mbili asubuhi. Ninapofika darasani, nanapanga vitabu vyangu kwenye dawati langu. Vilevile , ninaichonga penseli yangu kwa kutumia kichongeo. Ninakuwa tayari kwa masomo. Wakti wa breki, ninaenda kwenye kiwanja kucheza mpira na marafiki zangu.

C. KUANDIKA

Hati nadhifu: sentensi

1.
(a) g f y t p d
(b) g f y t p d

2. Kuunganisha vitone ifaavyo.

3.
(a)Kutazama mwandiko wa maneno.
(b) Kuandika maneno aliyotazama ifaavyo.
4. Kuandika sentensi kwa mwandiko mzuri.

D. SARUFI

Matumizi ya Wewe na Nyinyi

1.
(a)
(i) Wewe unapenda amani.
(ii)Mimi na wewe ni marafiki.
(iii) Wewe utakaribisha wageni.
(iv) Nataka kucheza na wewe.
(b) Kusoma sentensi alizokamilisha.

2.
(a)
(i) Wewe utafika shule mapema.
(ii)Nikutana na wewe nitakusalimia.
(iii) Wewe unapenda kutunza mazingira.
(iv) Wewe umepewa zawadi.
(b) Kusoma sentensi alizokamilisha.
3.
(a)Nyinyi mmechonga penseli.
(b) Nyinyi mtapanda miti.
(c)Tutajiunga na nyinyi kusafisha darasa.
(d) Darasa hili ni letu na nyinyi.
4.

Umoja	Wingi
(a)Nacheza na wewe.	Nacheza na nyinyi
(b) Wewe umefika.	Nyinyi mmefika.
(c)Nimekuona wewe	Nimewaona nyinyi
(d) Wewe bi wetu	Nyinyi ni wetu.

5.
(a)Wewe
(b) Nyinyi
(c)Wewe
(d) Nyinyi
(e)Wewe
6.
(a)Wewe
(b) Nyinyi
(c)Wewe
(d) Wewe
(e)Nyinyi

7. Sentensi zitungwe kwa kutumia wewe kwa njia sahihi.
8. Kugeuza sentensi zilizotungwa ziwe katika wingi.

2. HAKI YANGU

A. KUSILIKIZA NA KUZUNGUMZA

Matamshi Bora: sauti p,f,v

1. Kupaka rangi herufi.
2. Kuunganisha vitone.
3. Kutamka silabi ifaavyo.

4.
   (a) Papai
   (b) Fenesi
   (c) Dau
   (d) Papa
   (e) Firimbi
   (f) Vuvuzela
   (g) Fua
   (h) Vaa
5.
   (a) Pete
   (b) Pesa
   (c) Vokali
   (d) Foleni
   (e) Farasi
   (f) Fisi
   (g) Pacha
   (h) Penseli
6. Kuendeleza herufi.
7.

(a) Paa, porini

(b) Mvulana, anafua, fulana

(c) Vera, anatafuna, peremende

(d) Mwanafunzi, ameficha ,firimbi

(e) Mvuvi ,amevua, papa

8.

(a) Papai, fenesi

(b) Hapana

(c)

   (i) Fipi,

(ii) papai,
(iii) paka,
(iv) panya,
(v) Hapana

B. KUSOMA

1.
(a) Haki ya malezi
(b) Haki ya kupata chakula
(c) Haki ya mavazi
(d) Haki ya kupata elimu
(e) Haki ya kupendwa.

2.
(a) Chakula
(b) Kucheza
(c) Elimu
(d) Malazi
(e) Matibabu
(f) Kupendwa

3.

Niliamka asubuhi na amapema. Baada ya kupiga mswaki, mama alinipatia chakula nikala . Nilipomaliza, nilivaa sare safi. Hii ndiyo sare ya shule yetu. Nikaenda shule. Huko niliingia darasani na kupata elimu. Wakati wa mapumzikotulicheza kwa furaha na wenzangu. Niliporudi nyumbani nilifanya zoezi la ziada pamoja na baba yangu. Nilienda kitandani kulalala baada ya kupata chakula cha jioni. Nilifurahia haki zangu.

4.
(a) Ili asiende shuleni

(b) Sokoni

(c) Ndizi, maembe, karoti na parachichi.

(d) Ningemchukua Velona nimtunze na kumrudisha shuleni.

5. Kusoam kifungu kwa kasi ifaayo.

C. KUANDIKA

Hati nadhifu

Herufi kubwa

1.
    (a) Pendo
    (b) Venesa
    (c) Fabi
    (d) Paulo

2.
(a) CHAKULA
(b) MAVAZI
(c) MAKAZI
(d) ELIMU
(e) UPENDO

3.
    (a) Kutunga sentensi nne sahihi kuhusu haki za watoto.
    (b) Kupigia msitari herufi kubwa katika sentensi alizotunga.

D. SARUFI

Umoja na wingi wa Vifungu

1.
    (a) Kikombe
    (b) Vikombe
    (c) Kiatu

(d) Viatu

2.

Umoja	Wingi
(a)Kitabu changu	Vitabu vyetu
(b) Kitanda changu	Vitanda vyetu
(c)Mwalimu wangu	Walimu wetu
(d) Kiatu changu	Viatu vyetu
(e)Mpira wangu	Mipira yetu

3.

(a)Kalamu zetu

(b) Sare zetu

(c)Mikoba yetu

(d) Madaftari yetu

(e)Michezo yetu

4.

Umoja	Wingi
(a)Darasa langu	Madarasa yetu
(b) Fulana yangu	Fulana zetu
(c)Kitoweo changu	Vitoweo vyetu
(d) Shule yangu	Shule yetu
(e)Mzazi wangu	Wazazi wetu

5.

(a)Mfuko wangu umeraruka.

(b) Kitanda changu ni kizuri.

(c)Sare yangu ni safi.

(d) Chakula changu ni kitamu.

(e)Mlezi wangu ananipenda.

3.LISHE BORA

A. KUSIKILIZA NA KUZUMGUMZA

Maneno ya Heshima na Adabu

1.
   (a) Tafadhali
   (b) Hodi
   (c) Asante
   (d) Nisamehe
   (e) Karibu
   (f) Naomba nipite
2.
   (a) Hodi
   (b) Ninashukuru
   (c) Nisamehe
   (d) Tafadhali
   (e) Karibu
   (f) Ninaomba
3. Siku moja nilitembelea Lulu nyumbani kwao. Nilibisha mlangoni hodi. Lulu alinifungulia mlango na kuniambia karibu. Niliingia ndani. Mama yake Lulu alitupa mananasi, maembe na machungwa. Tulipomaliza kula, nilimwambia mamake Lulu asante kwa matunda.

Tulianza kucheza sebuleni na kuvuruga vitu. Tabia yetu ilimksirisha mamake Lulu. Nilimwambia "Tusamehe mama Lulu. Hatutacheza sebuleni tena." Wakati wa kurudi nyumbani ulifika. Nilimwambia Lulu,"Tafadhali niazime kitabu chako cha Kiswahili." Alinipa kitabu nikakimbia nyumbani.

B. KUSOMA

Kusoma kwa ufahamu

1.
(a)Sokoni
(b) Vitamini
(c)Wanga
(d) Protini
(e)Afya

2.
   (a)Kabeji
   (b) Maembe
   (c)Mchele
   (d) Samaki

3.
   (a)Protini
   (b) Vitamini
   (c)Wanga
   (d) Vitamini

4. Kumsomea mzazi au mlezi kifungu.

5.
(a)Ugali, mboga na nyama
(b) Mboga
(c)Afya

C. KUANDIKA

1.
(a)Kutazama mchoro.

(b) A b ch d e f g gh h I j k l m n ng’ ny o p q r s t u v w y z

2.

(a) wanga
(b) protini
(c) vitamini
(d) afya
(e) nguvu
(f) lishe bora
(g) chakula
(h) matunda
(i) nyama
(j) mboga

3.

(a) wanga
(b) protini
(c) vitamini

4. Kuandika kifungu daftarini kwa kuzingatia mpangilio ufaao wa herufi.

D. Sarufi

Matumizi ya Huyo na Hao

1.

(a) huyo
(b) hao
(c) huyo
(d) huyo
(e) hao

2.

(a)Wanafunzi hao ni warefu.
(b) Paka hao ni wakorofi.
(c)Wasichana hao wanasoma.
(d) Watoto hao wanapenda mboga.
(e)Walimu hao wanafundisha.

3. THIS QUESTION IS NOT IN THE PB. A NUMBERING ISSUE.

4.

(a)Wanafunzi hao ni wa gredi ya Pili.
(b) Walimu hao ni wetu.
(c)Watoto hao wanasoma.
(d) Wakulima hao wanapanda mboga.
(e)Wasichana hao wanakula matunda.

5.

(a)Mpishi huyo ni mzuri.
(b) Wasichana hao ni wa Gredi ya Tatu.
(c)Wazazi hao ni wageni.
(d) Mtoto huyo ana afya nzuri.
(e)Watu hao ni warefu.

6.

Umoja	Wingi
(a)Mtoto huyo anacheza.	Watoto hao wanacheza.
(b) Mwanafunzi huyo anasoma.	Wanafunzi hao wanasoma.
(c)Mkimbiaji huyo amechoka.	Wakimbiaji hao wamechoka.
(d) Mwalimu huyo nim pole.	Walimu hao ni wapole.
(e)Mvulana huyo anakula.	Wavulana hao wanakula.

4.USAFIRI

A. KUSIKILIZA NA KUZUNGUMZA

1. Kusoma maneno.
2.
(a) Choo
(b) Chura
(c) Dhaifu
(d) Dhahabu
(e) Chungu
(f) Mchoraji
3. Kupaka sauti ch dh rangi.
4.
(a) dharau
(b) chupa
(c) dhahabu
(d) chifu
(e) cheza
(f) choka
(g) chimba
(h) cheka
5.
(a) Chifu
(b) Wasiwaadhibu

(c)
(i) Chifu, uchungu
(ii) Ghadhabu, wasiwaadhibu

B. KUSOMA

Kusoma kwa Ufasaha

1. Kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora.

2.
(a)amechoka
(b) macho
(c)dharau
(d) uchovu
3. Kusoma kifungu kwa sauti inayosikika na kwa kuzingatia kasi ifaayo. Kutumia ishara zifaazo wakati wa kusoma.
4.
(a)ch- amechoka, macho, mchezo, uchovu, mchangamfu, wanacheka
(b) dh- ghadhabu, walidhani, dharau
5.
(a)rubani
(b) Dereva
(c)kandawala
(d) Nahodha
(e)abiria
(f) nauli

C. KUANDIKA

Nafasi katika Maandishi

1. Kusoma sentensi.
2.
(a) (e)Dereva ni mtu anyeendesha gari. (h) Rubani anaendehsa ndege.
(b) Zina nafasi zifaazo kati ya maneno.
(c)Sentensi (a), (b), (c), (d) (f), (g) hazijaandikwa vizuri.

Sentensi zilizoandikwa vizuri:

(a) Dereva ni mtu anayeendesha gari.
(b) Dereva ni mtu anayeendesha gari.
(c) Dereva ni mtu anayeendesha gari.
(d) Dereva ni mtu anayeendesha gari.
(e) Dereva ni mtu anayeendesha gari.
(f) Rubani anaendesha ndege.
(g) Rubani anaendesha ndege.
(h) Rubani anaendesha ndege.

3.
(a) Abiria wamepanda basi.
(b) Nahodha anaendesha meli.
(c) Kandawala amechoka.
(d) Huyu ni rubani wa ndege kubwa.

4. Kunakili kifungu daftarini kwa kuzingatia nafasi ifaayo kati ya maneno.

D. Sarufi

Umoja na Wingi wa Vifungu

1.

(a) basi hili	mabasi haya
(b) ndege hii	ndege hizi
(c) meli hii	meli hizi

2.

Umoja	Wingi
(a) baiskeli yangu	baiskeli zetu
(b) ndege ile	ndege zile
(c) basi letu	mabasi yetu
(d) dereva huyu	madereva hawa

(e)meli hii	meli hizi

3.

(a)safari zetu

(b) ndege zetu

(c)madereva wetu

(d) magari yetu

(e)nauli zetu

4. Watumiaji wa barabara wanafaa kuwa waangalifu. Madereva hawaruhusiwi kuendesha magari yao kwa kasi. Mwendo wa kasi unahatarisha maisha ya abiria wao. Pia, barabara zetu zina taa za trafiki. Taa hizi huwaongoza madereva kuepuka ajali.

5.

Umoja	Wingi
(a)Dereva wa basi amefika.	Madereva wa mabasi wamefika.
(b) Safari hii imeanza.	Safari hizi zimeanza.
(c)Abiria yule amechoka.	Abiria wale wamechoka.
(d) Baiskeli yangu imeibiwa.	Baiskeli zetu zimeibiwa.
(e)Gari lake limeharibika.	Magari yao yameharibika.

6.

(a)Ndege hizi ni za kubeba mizigo.

(b) Baiskeli zetu zimeharibika.

(c)Mabasi ya shule zetu yamefika.

(d) Magarimoshi yale yanaondoka.

(e)Madereva wa mabasi ni wapole.

5. MNYAMA NIMPENDAYE

A. KUSIKILIZA NA KUZUNGUMZA

Hadithi

1. Kutazama mchoro.
2.
   (a) mbwa
   (b) paka
   (c) paka, mbwa, punda, ng’ombe, kondoo na mbuzi
   (d) Hadithi inahusu ulafi wa mbwa.
   (e) Hadithi inanifundisha kuwa ulafi ni tabia mbaya.

3. Paka, mbwa, punda, ng’ombe, kondoo , mbuzi, ngamia na sungura.

B. KUSOMA

Kusoma kwa ufahamu

1. Kutazama picha na kuelezea kinachotokea.
2.
(a) ndama
(b) zizi
(c) walitoka nje ya zizi
(d) fisi
(e) alimbeba ndama mmoja
(f) kuwa msikivu/ kusikiliza wazazi

3. QUESTION MISSING IN THE PB. A NUMBERING ISSUE.
4.
   (a) zizi

(b) ndama
(c) maziwa
(d) Ng’ombe
(e) nyasi

5.
(a) Mwanafunzi aandike mnyama anayempenda.
(b) Mwanafunzi aandike sababu za kumpenda mnyama huyo.

C. Kuandika

Uakifishaji

Matumizi ya Kiulizi

1.
(a) Kupaka rangi alama ya kiulizi.
(b) Kuunganisha vitone ili kuunda alama ya kiulizi.

2.
(a) Unampenda mnayama gani?
(b) Kwa nini unampenda mnyama huyo?
(c) Mnyama huyo hutupatia nini?
(d) Mnyama umpendaye analala wapi?
(e) Mtoto wa mnyama umpendaye anaitwaje?

3. Kuandika sentensi.

D. Sarufi

Matumizi ya -ako na -enu

1.
(a) wako
(b) chako
(c) lako
(d) zako

(e)wako

2.

(a)wako

(b) wako

(c)lako

(d) yako

(e)wako

3.

(a)Wenu

(b) Wenu

(c)Wenu

(d) Vyenu

(e)Wenu

4. NO NUMBER 4
5. NO NUMBER 5

6.

(a)wako

(b) chako

(c)wako

(d) wenu

(e)wenu

6.Ukoo

A. Kusikiliza na Kuzungumza

Matamshi Bora

1. Kusoma maneno.

2.

(a)babu	(b) ngoma	(c)nyumba

(d) ngazi	(e)ngamia	(f) nyoka
(g) nyama	(h) nyuki	(i) nyota

3.
(a)nyumba
(b) mchanga
(c)panga
(d) nyota
(e)ngazi
(f) nyuki
(g) nyanya
(h) ongeza
(i) nyimbo
(j) unga

4. Nyanya yangu anaishi kwenye nyumba kubwa. Nyumba yake ina ngazi ya kupanda juu. Nilipomtembelea, alinipikia nyama ya kuku. Pia, alipika ugali kwa kutumia unga wa mahindi. Nilikula nikashiba. Halafu nikamsaidia nyanya kupanga vyombo kwenye kabati.

5.
(a)Nyanya
(b) Ngoma/ngozi
(c)Nyumba
(d) Ngazi
(e)Nyota

B.Kusoma

Kusoma kwa Ufasaha

1.
(a) jikoni
(b) nyama, mboga na ugali
(c) kwa sababu ya kusikia kelele
(d) alishangaa
(e) alikuwa ameona nyoka kwenye ndoto

2.
(a) ny- nyama, nyingi, nyanya, nyoka, kwenye
(b) ng- yangu, aliingia, nyingi, ngazi, alishangaa, nguvu

3. Sentensi zinazotungwa zitumie maneno yaliyotolewa, ziwe sahihi kisarufi na zenye maadili.

C. Kuandika

Tahajia

Imla

1.
(a) Kusoma maneno.
(b)
(i) silabi tatu
(ii) silabi tatu
(iii) silabi tatu
(iv) silabi tatu
(v) silabi tatu

2. Kuandika maneno mengine ya silabi tatu.

3.
(a) mnyonge
(b) ngamia

(c)mnyama
(d) mgeni
(e)mwenyeji
4.
(a)Shangazi yangu ananipenda sana.
(b) Mnyama wa porini ni hatari sana.
(c)Mgonjwa amekuwa mnyonge sana.
(d) Watu wengi hutumia ngamia kubebea mizigo.
5. Kumsomea mwenzako maneno ili ayaandike.

D.Sarufi

Matumizi ya -refu, -kubwa, -tamu

1.
(a)kirefu
(b) mrefu
(c)mrefu
(d) kirefu
(e)mrefu
2. (Make corrections on the soft copy LB- it's the use of -kubwa, not -refu for this part.)
(a)mkubwa
(b) kikubwa
(c)kubwa
(d) kikubwa
(e)mkubwa
3.
(a)kitamu
(b) matamu

(c) mitamu
(d) tamu
(e) tamu

7.Sebuleni

A.Kusikiliza na Kuzungumza

Maagizo

1.
(a) Kutazama picha.
(b) Aina ya maagizo:
(i) Njoo hapa
(ii) Njoo tucheze
(iii) Nenda uketi
(iv) Vaa viatu

2.
(a) Sebuleni
(b) Ampatie rimoti
(c) Njoo hapa. Nipatie rimoti.

3. Kuandika maagizo mepesi kwa kufuata mfano aliopewa.

B. Kusoma

Kusoma kwa Ufahamu

1. Kusoma majina ya vitu kwenye picha.
2.
(a) sebuleni

(b) makochi
(c) runinga
(d) zulia
(e) makochi, rimoti, meza, runinga, redio, zulia

3.

(a) sebuleni
(b) runinga
(c) meza
(d) makochi
(e) redio
(f) zulia
(g) saa

C.Kuandika

Uhariri

1. Kusoma sentensi.

2.

(a) Mama anapika.
(f) Mtoto yule ni mtiifu.

3.

(a) Mama anapika.
(b) Mtoto amelala.
(c) Baba anatazama runinga.
(d) Redio imezima.
(e) Zulia limechafuka.
(f) Mtoto yule ni mtiifu.

4.

(a) sebuleni
(b) Runinga

(c)anapika

(d) redio

(e)rimoti

5. Mwanafunzi aandike mambo ambayo yeye hufanya akiwa nyumbani.

D.Sarufi

Ukanusho wa Nafsi ya Pili, Umoja na Wingi

1. Kusoma jedwali.
2.

(a)Wewe hukuchelewa.

(b) Wewe hujachoka.

(c)Wewe humpendi.

(d) Wewe hukula.

(e)Wewe huogi.

3.

	Sentensi	Ukanusho
(a)	Wewe unafua.	Wewe hufui.
(b)	Wewe unaogopa.	Wewe huogopi.
(c)	Wewe umeandika.	Wewe hujaandika.
(d)	Wewe ulicheka.	Wewe hukucheka.
(e)	Wewe unasafiri.	Wewe husafiri.

4. Kusoma sentensi.
5.

(a)Nyinyi hamchezi.

(b) Nyinyi hamfagii.

(c)Nyinyi hamkufunga.

(d) Nyinyi hamli.

(e)Nyinyi hamkusafiri.

8.Usalama Wangu

A. Kusikiliza na Kuzungumza

Matamshi Bora

1. Kusoma maneno.
2.
(a)shule
(b) thelathini
(c)shoka
(d) thamometa
(e)shati
(f) mshindi
(g) themanini
(h) theluji
(i) dirisha
3.
(a)shida
(b) thelathini
(c)shati
(d) shule
(e)thamometa
4.
(a)shingo
(b) themometa
(c)shambani
(d) themanini
(e)shiba

5.

Mzee alinunua shoka . Alianza kuchanja kuni. Alipomaliza, shingo yake ilianza kumuuma. Mzee alikuwa na shilingi themanini mfukoni. Alitoa shilingi thelathini akampa muuza dawa. Mzee alishukuru na kurudi nyumbani. Nyumba yake ilikuwa katibu na shule yetu.

B.Kusoma

Kusoma kwa Ufasaha

1.
   (a) Shule
   (b) Thelathini
   (c) Kijijini
   (d)
      (i) sh-shule, shuleni, shilingi, kisha, kuwafundisha
      (ii) th-thelathini
   (e) walikubali kupewa pesa na mtu wasiyemjua.
   (f) Inanifundisha kuwa ni vibaya kupokea vitu au zawadi za watu ambao huwajui.
2. Kumsomea mwenzake kifungu tena. Kumuuliza mwenzake ikiwa amatumia sauti inayosikika, kasi inayofaa na ishara zifaazo.

C.Kuandika

Tahajia

1.

(a) usalama
(b) hatari
(c) moto
(d) nimeumia
(e) ajali ya barabarani

2.
(a) moto
(b) hatari
(c) teleza
(d) usalama
(e) potea

3.
(a) Mwalimu
(b) Nisipokee, mtu nisiyemjua
(c) Mtu huyo anaweza kuwa nim baya, akakutendea mambo mabaya.
(d) Mfano wa vitu vibaya ambavyo mtu hafai kuchezea ni: wembe, sindano , kisu, moto, utelezi na maji mengi kama vile ya ziwa.
(e) Kuandika kifungu alichosoma kwa mwandiko mzuri.

D.Sarufi

Matumizi ya Huu na Hii

1.
(a) Mwaka huu umeisha.
(b) Mshipi huu umekatika.
(c) Mgomba huu umeanguka.
(d) Mfupa huu ni wa ng’ombe.
(e) Mkate huu ni mtamu.

2.

(a)Mishake hii ni ya babu.
(b) Milima hii ni mirefu.
(c)Mipira hii imetoboka.
(d) Misumari hii ni mizito.
(e)Miswaki hii imenunuliwa.

3. NO QUESTIONS FOR THIS NUMBER IN THE LB- ITS SKIPPED.

4.

(a)Mikate hii imeharibika.
(b) Msumari huu ni mrefu.
(c)Mishipi hii imenunuliwa.
(d) Mifupa hii imetupwa.
(e)Mgomba huu umekauka.

9.Hospitalini

A. Kusikiliza na Kuzungumza

Mazungumzo ya Papo kwa Hapo

1.

(a)hospitali
(b) mgonjwa
(c)daktari
(d) dawa
(e)sindano

2.

(a)Baba yangu ni daktari wa watoto.
(b) Mtoto ni mgonjwa sana.
(c)Mtoto mgonjwa amepelekwa hospitalini.
(d) Faith amepewa dawa ya kutibu ugonjwa wa macho.

(e) Mtoto mgonjwa amedungwa sindano.

3. Kutazama picha, kueleza picha kwa sauti inayosikika, kasi inayofaa na ishara zifaazo.

4.

(a) hospitalini

(b) nilikuwa mgonjwa sana.

(c) tumbo

(d) daktari

(e) sindano

5.

(a) hospitalini

(b) daktari

(c) dawa

(d) sindano

B.Kusoma

Kusoma kwa Ufahamu

1.

(a) machela	(b) daktari
(c) dawa	(d) bandeji
(e) mgonjwa	(f) hospitali

2.

(a) anatapika sana

(b) hospitalini

(c) themometa

(d) sindano

(e) dawa

(f) ni vizuri kwenda hospitali tunapokuwa wagonjwa

3.

(a) hospitalini
(b) tibu
(c) dawa
(d) themometa
(e) afya

C.Kuandika

Kuandika Kifungu

1.
   (a) Kutazama mchoro.
   (b) Watoto wanacheza mpira. Mtoto mmoja ameumia.
2. Mwanafunzi kujibu maswali (a) , (b), (c), (d) na (e) kwa usahihi.
3. Mwanafunzi kuandika kifungu kifupi kuhusu siku ambayo alipelekwa hospitalini.

D.Sarufi

Matumizi ya Vizuri na Vibaya, Polepole na Haraka

1. Neno vizuri au vibaya linaweza kutumika kujaza nafasi katika sentensi za swali hili.
2.
   (a) Konokono hutambea polepole.
   (b) Chui alikimbia haraka akamkamata sungura.
   (c) Maria alipika haraka wanafunzi wakala.
   (d) Neema alitembea polepole baada ya kuumia mguu.

9. Hali ya Anga

A.Kusikiliza na Kuzungumza

Matamshi Bora

1. Kusoma sauti za alfabeti.
2. Kusoma sauti na maneno kwa kuzingatia matamshi bora.
3.

(a) Jua

(b) Upepo

(c) Walikimbia nyumbani kujikinga

(d) Kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora, kiwango kifaacho cha sauti na kasi ifaayo.

(e) Kisa kinatufundisha kuwa ni vizuri kuwa tayari kwa mabadiliko ya anga wakati wote.

(f)

(i) ch-limechomoza, kucheza, mchezo, wanacheza,

(ii) z- kucheza, mchezo, kukimbizana, wanacheza, ulianza, zao, ilianza,

(iii) J-jua, kujikinga

(iv) m- Maria, aliamka, limechomoza, mchezo, kukimbizana, nyumbani

(v) p-walipenda, walipokuwa, upepo

(vi) sh-kunyesha

(vii) ng-kujikinga

(viii) v-kuvuma, walivaa, mvua

(ix) w-kwenda, aliitwa, walipenda, wa, walipokuwa, wanacheza, waliwaa, sweta, wakarudi, walikimbia

(x) z-limechomoza, kucheza, mchezo, kukimbizana, wanacheza, ulianza, zao, ilianza

B. Kusoma

Kusoma kwa Ufasaha

1.
(a) Mwanafunzi atambue sauti mbalimbali za alfabeti ya Kiswahili katika kifungu.
(b) Mwanafunzi amsomee mwenzake tena kifungu akizingatia sauti inayosikika, kais inayofaa na ishara zifaazo.
(c) Chichi aliamka wakati mvua ilikuwa inanyesha.
(d) Mwavuli na jaketi ya mvua
(e) Mvua iliazuia
(f) Matope
(g) Jua lili waka
(h) sh- shuleni, inanyesha, kunyesha

2. NO QUESTION IN THE LB- NUMBERING ISSUES

3.
(a) Wakulima
(b) Mboga na mahindi
(c) Jua
(d) Mawingu
(e) Iliharibu
(f) m- msimu, mvua, wakulima, mashamba, walipanda, mboga, kukamilika, mawingu, mazito, mimea, kulalamika, imeharibika

C.Kuandika

Maneno na Sentensi

1.
(a) Kusomewa maneno akiandika.
(b) Kuyaandika maneno aliyosomewa.

2. Kuandika maneno manne yenye silabi tatu. Kwa mfano: upepo-u pe po , kalamu- ka la mu, kitabu- ki ta bu , mawingi- ma wi ngu .
3. Kuandika sentensi alizopewa.
4.
   (a) matope
   (b) Mvua
   (c) baridi
   (d) mawingu
   (e) Jua
   (f) Upepo

D.Sarufi

Vinyume vya Vitendo

1.
(a) Mtoto anaamka.
(b) Mtoto analala.

2.

Sentensi	Kinyume
(a) Mtoto anavaa nguo.	Mtoto anavua nguo.
(b) Mwanafunzi ameketi.	Mwanafunzi amesimama.
(c) Paka amelala.	Paka ameamka.
(d) Shule ilifungwa.	Shule ilifunguliwa.
(e) Mbwa ameingia jikoni.	Mbwa ametoka jikoni.

3.

Sentensi	Kinyume
(a) Mgeni anacheka.	Mgeni analia.

(b) Mtoto amewasha runinga.	Mtoto amezima runinga.
(c) Sungura anatulia.	Sungura anatembea.
(d) Mama ameanika nguo.	Mama ameanua nguao.
(e)Peter ameketi darasani.	Peter amesimama darasani.

4.
(a)anaanua
(b) amefungua
(c)amemaliza
(d) amelala
(e)ameenda
5.
(a)toka
(b) rudi
(c)lia
(d) keti
(e)fungua

10. Tathmini Tamati
A. Kusikiliza na Kuzungumza
1. a b ch d e f g gh i j k l m n o p r s t u v w y z
2.

(a)viti	(b) nyungu
(c)paka	(d) nahodha
(e)fua	(f) shule

3.

(a) meza
(b) sebule
(c) runinga
(d) zulia
(e) redio
(f) rimoti

B. Kusoma

1.
(a) kaka
(b) babu
(c) binamu
(d) mama
(e) baba
(f) mjomba
2.
(a) reli
(b) nahodha
(c) vyombo
(d) rubani
(e) nauli
3.
(a) nguvu
(b) magonjwa
(c) kukua
(d) joto
4.
(a) chomeka

(b) kata
(c) anguka
(d) umia
(e) potea

5.
(a) Kusoma kisa.
(b)
  (i) Simba
  (ii) Flamingo
  (iii) Paa
(c)
  (i) Alitaka kuwaonyesha wanyama wenzake kuwa alikuwa safi.
  (ii) Alimshambulia paa njiani.
  (iii) Tabia ya ulafi ni mbaya.

C.Kuandika

1. Kutazama picha.
2. Kupanga sentensi kulingana na picha ili kuunda kifungu.
3. Kuandika insha akirejelea picha alizotazama katika swali la 1.

D.Sarufi

1.
(a) ANABWEKA
(b) ANAKUNYWA
(c) UNAMTUNZA

2.

(a) wanatoka shule
(b) anaandika
(c) wanakula
(d) wanacheza

3.
(a) haya
(b) hivi
(c) huyo
(d) hili
(e) hao
(f) hiki